

Boegbeelden groene sector

Branchevereniging VHG verzamelt 'boegbeelden': mensen die een bijzondere betekenis hebben (gehad) voor de groene sector. Door hun beroep, ervaring, expertise, visie of speciale activiteiten leveren ze een belangrijke bijdrage aan de waarde van groen in onze maatschappij. Door deze mensen te portretteren in het VHG Magazine, kan de branche kennis nemen van hun inzichten en ideeën. We hopen dat deze verhalen inspireren om concreet invulling te geven aan het thema 'groen maakt gelukkig'. In dit nummer is Gerben van Straaten aan het woord over de stad van de toekomst en hoe groen daarin een rol speelt.

Gerben van Straaten – CEO Walas Concepts:

“De oplossing ligt in de steden”

Het gesprek van Gerben van Straaten vindt plaats op de bovenste verdieping van zijn kantoor in Heerlen. Een mooi voorbeeld van herbestemming van vastgoed. Als hij niet in zijn woon- en werkplaats Vancouver is, pendelt hij op en neer tussen Heerlen en Rotterdam, de twee Nederlandse vestigingen van zijn bedrijf Walas Concepts. Hij blijkt een natuurliefhebber met grote fascinatie voor steden – een gouden combinatie.

Tekst: Annemieke Bos
Foto's: Theo Fama (Studio Pothoff)

Walas Concepts is een internationaal werkend bedrijf dat gespecialiseerd is in de herontwikkeling van bestaande gebieden, vooral steden. “We richten ons op het mee helpen ontwikkelen van vitale stedelijke gebieden, of liever gemeenschappen. Want het gaat niet om de gebouwen alleen, maar vooral om de mensen die er wonen, werken en recreëren. Dus dan kijken we ook naar hoe het met hen gaat en wat ze nodig hebben: economisch, sociaal, fysiek.”

Toekomst van steden

Internationaal telt Walas Concepts mee om haar visie op de toekomst van steden. Dat is nu actueel en urgent omdat eind dit jaar de jaarlijkse klimaatconferentie is van de Verenigde Naties. “Daar zijn we nauw bij betrokken en zeker ook bij de aan de Verenigde Naties gelieerde organisaties zoals de Earth Charter-beweging. Deze houdt zich bezig met de toekomst van steden: de impact van steden op de natuur en de mogelijkheden van natuur in de steden. Dat zijn interessante ontwikkelingen.”

De stad van de toekomst is volgens Van Straaten een stad waar iedereen welkom is en zich kan ontploien. Een stad die effectief gebruik maakt van de omgeving. Waar eigenlijk niets ongebruikt blijft. Er is interactie tussen publieke en private ruimte, tussen gebouwen en natuur. Mensen hebben er invloed op hoe zij willen leven. “Die interactie is van belang. Je kunt van alles ontwikkelen, maar als mensen het niet gebruiken is het per definitie niet erg duurzaam.”

Natuur in de stad

Waar Van Straaten en zijn team steeds naar op zoek zijn, zijn mogelijkheden om natuur in de stad te laten vloeien. “We kijken naar mogelijkheden om bijvoorbeeld bijenkasten, pluktuinen en stadslanbouw toe te passen in en op gebouwen. Dat hebben we hier in Heerlen bijvoorbeeld ook gedaan met een binnentuin met bijenkasten en moestuin. Een mooi voorbeeld van natuur in de openbare ruimte vind ik de High Line in New York, waar mensen in feite zelf hun tuin naar een voormalige spoorweg brengen. Ook Vancouver is een geweldig voorbeeld: de vele oevers zijn van alle bewoners van de stad, er is altijd groen rondom. Dat blijkt een enorm succes.”

Mijn groenplek

Ik ben graag in de bergen, maar ook in de stad. In Vancouver bijvoorbeeld, geniet ik ervan om langs het water, tussen de bomen te fietsen. Ook Nederland heeft veel mooie plekken. De kleinschaligheid van het centrum van Amsterdam trekt me. Hoe mensen zichzelf daar laten zien in de straat, met kleine groene initiatieven. En de parken in Rotterdam, die zijn ook fijn.

“92% van alles wat we doen wordt door steden bepaald”

Nederlandse voorbeelden zijn er helaas veel minder. “In Rotterdam zie ik hoe men keuzes maakt voor stadslanbouw en groen in de stad, maar verder is het nog weinig structureel. Er is nog een wereld te winnen. Het besef moet groeien dat groen veel kan betekenen voor het welzijn van mensen. Ik denk dat we nog heel erg kijken naar wat het kost. En als je niet meteen kunt berekenen wat het oplevert, is het voor veel ontwikkelaars niet interessant. In de Canada en de VS

investeert men toch makkelijker in groen. Er zijn interessante onderzoeken gedaan naar de verschillen tussen een groen stadsdeel met en zonder bomen. Hoe rendeert dat, wat zijn economische effecten? Ook de methode van ontwikkelen heeft invloed. “In Australië en Canada zie je veel meer onderhandeling tussen de gemeente en de ontwikkelaar over wat deze mag bouwen en hoe, in ruil voor kwaliteit in het openbare domein. Dat is een goede methode, die je hier

Gerben van Straaten

Gerben van Straaten groeide op in een groene, agrarische omgeving in Twente. Hij is een groot liefhebber van de natuur, maar tegelijkertijd altijd gefascineerd geweest door steden, de problematiek die deze met zich meebrengen én de oplossingen die ze in zich hebben. Met zijn bedrijf *Walas Concepts* ontwikkelt hij *Creative City Concepts*: projecten die gericht zijn op het hergebruik en de revitalisering van industrieel en stedelijk erfgoed en stedelijke gebieden. Altijd met veel respect voor de natuur en de sociale omgeving. Hij is ook nauw betrokken bij *Earth Charter Cities*, een mondiale beweging die staat voor ethiek en duurzaamheid in de meest brede zin van het woord. Vijftien jaar geleden werd in het Vredespaleis in Den Haag het *Earth Charter* – ook wel het *Handvest van de Aarde* – getekend: een handvest met fundamentele ethische principes voor een rechtvaardige, duurzame en vreedzame wereld. Van Straaten is medeauteur van het *Earth Charter Cities Manifesto*, dat een actieprogramma inleidt van het *Earth Charter* voor steden in de hele wereld. www.walasconcepts.com & www.earthcharter.com.

“Het besef moet groeien dat groen veel kan betekenen voor het welzijn van mensen”

> nog niet zoveel tegenkomt. In Vancouver stelt men gewoon de vraag ‘hoeveel groen krijgen we terug in ruil voor die hoogte van dat gebouw? En hoeveel water?’ Daar kan Nederland van leren.”

Integratie in de bouwkolom

De groenbranche kan wat Van Straaten betreft een belangrijke rol spelen in het vergroenen van steden. “Stadsbesturen hebben behoefte aan innovatieve oplossingen. Tegelijkertijd wordt er veel onderzocht, geperfectioneerd en haalbaar gemaakt. Ik pleit voor veel meer aandacht voor groen in de ontwerpfase. Nu is er vaak eerst een gebouw en vervolgens gaan we dat vergroenen. Die stap moet eruit. Groen is altijd een soort sluitstuk geweest, maar laten we juist de verschillende expertises in de bouwkolom met elkaar integreren. Bij zo’n integrale aanpak denk je over alles na:

Oplossing ligt in de stad

Eén ding is duidelijk: de oplossing voor de hedendaagse problemen ligt in de steden. “En in het besef hoe we daar anders met elkaar zouden kunnen leven. Over 20 jaar kunnen we met 10 miljard mensen op deze aardbol zijn. Daarvan woont dan 85 procent in een stedelijke omgeving. 92 procent van alles wat we doen, wordt door steden bepaald. Dus je kunt je best doen om in die andere 8% oplossingen te zoeken voor het klimaat maar als je daar de steden niet in meeneemt is dat redelijk kansloos. Als het gaat om het klimaatvraagstuk, dan hebben steden veel in te brengen.

We ontmoeten er niet aan om daar oplossingen voor te zoeken.”

Hoe ver zijn we nu verwijderd van dat ideaalplaatje? Van die vitale, klimaatbestendige stad van de toekomst? Van Straaten is optimistisch, maar ook een realist: “Er is nog een lange weg te gaan. Met dit gedachtegoed zijn we nu zo’n tien jaar bezig en het duurt denk ik nog wel tien jaar voordat het breed wordt gedragen. En dan nog zijn we nooit klaar. Maar: niets wat nieuw ontwikkeld wordt, loopt meteen goed. Alleen door ervaring leer je hoe het beter moet. Ik ben een optimistisch mens. Laten we gewoon aanpakken en uitproberen!” ■